

Arriba setembre i tornen... els polls!

Verónica López i Esteve-Ignasi Gay

L'afecció per polls, tècnicament coneguda com a *pediculosis capitis*, és una parasitosi temuda a les escoles, d'una banda per la seva elevada freqüència i de l'altra per la dificultat de la seva erradicació. Juntament amb el refredat comú, es considera una de les malalties més contagioses, amb una incidència superior al 25 % a les escoles.

Qui són?

- Els polls són insectes que xuclen la sang.
- Són paràsits exclusius dels mamífers. No sobreviuen fora del cap més de dos dies.
- El poll fa uns 2 mm de longitud, és de color grisenc i sense ales. Per tant no vola d'un cap a l'altre.
- La transmissió és per contacte directe des del cap. La transmissió a través de raspalls, gorres, roba de llit..., és infreqüent.
- A diferència del poll del cos –pediculosi del pubis–, el poll del cap no transmet malalties.
- La femella adulta adhereix els ous –llèmecs– a la base del cabell amb la seva saliva,

- una substància insoluble a l'aigua i, per tant, difícil de treure amb la higiene habitual.
- Segons la distància respecte del cuir cabellut es pot conèixer el temps de la infestació:
 - Els ous vius es troben a 3 i 4 mm i són de color gris gelatinós, turgents i nacrats.
 - Els ous buits són de color blanc i es troben més lluny.

Quins símptomes produeixen?

El principal símptoma de la infestació per polls és la picor. Aquesta es produeix perquè el poll mossega el cuir cabellut per xuclar la sang i la seva saliva ocasiona una resposta que produeix el prurit. Ocasionalment, la picor pot trigar de quatre a sis setmanes a aparèixer, temps més que suficient perquè la infestació ja hagi esdevingut extensa i la saliva de la femella enganxi l'ou. Molts infants no tenen cap mena de símptoma tot i estar infectats.

Les localitzacions més freqüents són les zones de darrere de les orelles, a prop del clatell i la coroneta. Els polls prefereixen el cabell net al brut i el llis a l'arrissat.

Com sabem si té polls?

El diagnòstic es fa amb la visualització del poll adult, preferiblement amb el cabell humit, ja que així es mou més lentament i facilita la seva detecció. Si això no és possible, la presència de llèmenes enganxades també ens orienta.

Es recomana revisar el cabell uns dos cops per setmana, amb bona il·luminació i, si cal, utilitzant una lupa. Davant la sospita de polls és convenient utilitzar una pinta de detecció, coneguda com a llemenera. És una petita pin-

ta amb pues estretes que convé que sigui de color blanc per tal que els polls negres destaquin sobre el fons.

No hem de confondre les llèmenes amb caspa, descamació de la pell, restes de sorra, crosretes de ferides o altres «pseudollèmenes». Si la toquem o bufem i es mou, no és una llèmene.

Té polls... i ara què?

Quan es detecti la infestació per polls en un infant s'ha de fer saber immediatament a la família i és recomanable preparar una circular per tal que totes les famílies revisin a casa acuradament els caps dels fills.

Tot nen diagnosticar ha de ser tractat adequadament el dia que es descobreix la infestació. El fet que hi hagi un brot a l'escola no comporta que tots els infants estiguin infectats. Un brot obliga a fer cribatge de tots els nens i nenes amb la llemenera, però no a fer tractament de forma indiscriminada, ja que això augmenta les resistències dels paràsits als fàrmacs. Per tant, no s'ha de tractar cap infant que no estem segurs que està infectat.

Seria recomanable que el tractament de totes les criatures —i els seus familiars— infectades es fes simultàniament, per evitar així els contagis entre nens afectats encara no tractats i nens ja tractats.

Segons la guia del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya sobre el tractament de la pediculosis, «l'endemà de fer la primera aplicació del tractament l'alumne pot assistir a classe». Però hem de tenir present que es considera com a «tractament» l'aplicació de loció o crema i l'eliminació de les llèmenes.

Com els eliminem?

Sobre tot cal recordar que l'eliminació requereix temps i perseverança.

S'han d'utilitzar productes específics de la farmàcia:

- Tractament amb insecticides: el clàssic és la permetrina a l'1%, que es pot utilitzar en nadons per sobre dels dos mesos d'edat. És més recomanable el format en loció o crema —eficàcia superior al xampú—. S'ha d'aplicar el producte sobre el cabell sec, per no disminuir la quantitat de producte que arriba al poll i la llèmene, deixar actuar durant uns trenta minuts i a continuació rentar amb xampú normal i no utilitzar assecador. Després de rentar, cal passar la llemenera al llarg de tot el cabell, realitzant almenys dues passades meticuloses el primer dia de tractament.
- Tractament sense insecticides: es tracta de la dimeticona, un producte que actua «ofegant» el poll, de manera que no hi ha risc de toxicitat ni de resistències. Com a novetat tenim l'octanediol, que actua destruint la càpsula del poll i la llèmene i fent-los morir per deshidratació.

Si passades entre 8-12 hores del tractament el poll es mou lentament o no es mou, es considera que el tractament ha estat efectiu, però convé eliminar-los abans que l'infant torni a l'escola. Si el poll continua movent-se igual, es considerarà que s'ha fet un ús incorrecte del pediculicida, que la infestació és molt important o que hi ha resistència al producte. Aleshores es recomana utilitzar un medicament alternatiu.

MITES	VERITATS
Els pols són un signe d'higiene deficient.	Els pols tenen tendència a anar als cabells nets.
Els pols del cap poden transmetre altres malalties.	Els pols del cap no transmeten altres malalties
Els pols salten de cap en cap.	Els pols no tenen ales. Es transmeten per contacte directe o per compartir immediatament objectes d'higiene del cabell.
Els pols es transmeten per usar pintes, bufandes o gorres que hagin usat infants parasitats.	Els pols no poden viure fora del cuir cabellut més d'un o dos dies.
Per prevenir els pols només cal aplicar periòdicament colònies o xampús antiparasitaris.	L'efecte de les colònies i els xampús antiparasitaris tenen un temps de vida baix. Per tant, amb el pas del temps, la protecció desapareix.
Un infant infectat no pot anar l'endemà a l'escola.	Els nens poden anar a l'escola l'endemà del tractament.
Per tractar els pols només cal un xampú especial.	El tractament dels pols consisteix a aplicar un producte adequat i eliminar pols i lleïmenes amb la lleïmenera.
L'oli d'arbre de te és un repel·lent eficaç.	Estudis recents avalen l'octanediol com un repel·lent eficaç.

Qualsevol tractament s'ha de repetir al cap de 7-10 dies, que és el temps que triga la lleïmena en fer l'eclosió.

Gairebé més important que l'elecció del producte és l'ús repetit de la lleïmenera uns quantes dies seguits, i després repassar-ho amb els dits.

Després del tractament, cada dues o tres setmanes es recomana tornar a pentinar els cabells amb la pintura especial.

No vull que torni a passar, què puc fer?

- Portar el cabell curt o lligar disminuir el risc de contagi.
- No compartir pintes, gorres, gomes ni cintes dels cabells.
- Els productes naturals que existeixen no han demostrat científicament que siguin capaços d'evitar la infecció o tenen riscos potencials. Esmentem per la seva popularitat l'oli d'arbre de te, que no ha demostrat eficàcia i, si és ingerit accidentalment, pot provocar efectes secundaris greus. El fet que siguin productes naturals no els fa inofensius.
- Està desaconsellat utilitzar xampús repel·lents de pols –permetrina, malation...–, ja que no són útils i a sobre generen resistències dels pols als fàrmacs.
- Utilitzar lleïmenera cada 3-4 dies és una pràctica molt recomanable en èpoques de brot.
- Fa poc es va publicar un estudi que avala la utilització de l'octanediol com a repel·lent, aplicant-lo en esprai dos dies per setmana. ■

Verónica López, pediatra d'atenció primària de l'ans d'Hospitaler Centre.
Esteve-Ignasi Gay, consell de redacció d'INFRANCA.